

"EDINOST"

izhaja enkrat na dan, en nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina naša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloge naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične tevilke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Boj za slovensko bogoslužje.

(Iz goriških svečeniških krogov).

VI.

Nasprotnikom slovenske katoliške cerkve.

Nemci in Italijani niso razširjali sv. vere med Slovenci vselej iz svetih nagibov, ampak mnogokrat iz pohlepne sebičnosti in vladateljnosti. To sta razvidela tudi papeža Hadrijan II. in Ivan VIII., ki sta svetima blagovestnikoma Cirilu in Metodiju koj na prvo njiju prošnjo dovolila uvesti v cerkvenem obredu slovenski jezik, da bi tako nekako rešila Slovence potujočevalnega vpliva od strani Nemcev in Italijanov. Nekateri pohlepni oglejaki patrijarhi in nemški škofje, polni posvetnosti in ošabnosti, niso hoteli dobro in prav umeti Kristove vere. Krutost teh škofov je bridko izkusil slovenski narod in je moral za vero žrtvovati skoraj svojo zadnjo življensko moč. Slovenci so odkupili krščanstvo z najdražjim, ki ga nudi življenje, s fizično svobodo, samostojnostjo in ljudsko ustavo — pravi slavni češki učenjak Dobrovsky. Ne trdimo, da je ravno krščanstvo neposredno krivo našega narodnega propada; resnica pa je, da so Slovenci koj z vsprejemom krščanske vere izgubili svojo neodvisnost in se zasužnjili! Kajti prepogostokrat so razširjevalci vere rabili mesto križa — meč! In tako so morali Slovenci več žrtvovati za vero, nego je ta zahtevala od njih. Zato pa smemo pričakovati od sv. cerkve, da je dobra in skrbna mati vseh narodov, da ugodí našim skromnim in pravičnim željam in nam ozdravi rano, na kateri krvavimo že dolga stoletja. — Potrudimo se torej vsi skupaj, brez izjeme, lajki in častita duhovščina, da se bo po naših cerkvah zopet glasila staroslovensčina! Napravimo z glagolice ogražo brezvestnim italijanskim in nemškim duhovnom v Istri in na Koroškem, ki silijo v naše cerkve! Obiščimo enkrat nekatere cerkve v tržaški okolici in v Istri, in naše srce ne bo mirno, ako ima kaj čuta za vero in narod! Slovenski ali hrvaški kršćan prihaja v hišo božjo, a mesto da bi tu v lepi, čisti, domači besedi slušal razlaganje svetih resnic, ki naj bi blažile njegov duh, ga navduševale in hrabrile v njegovih telesnih in duševnih bolešnih, sliši, da selaški duhovnik norčuje iz njegovegovorice, in da pač njegov materini jezik! Pravico, ki jo ima vsak kristijan, namreč, da se mu oznanja božja beseda v razumljivem jeziku, se na najsvetejšem mestu kruto tepta z nogami! In vsega tega so krivi brezvestni italijanski duhovniki! Ako bi bili vestni, kakor zahteva tudi njihov poklic, bi ne smeli vsprejemati takih služeb, v katerih se mora propovedovati v njim neznanem jeziku! Nikdo ne more biti vendar apostol ljudstva, če ne pozna njegovega jezika! Isto lahko rečemo mimogredé gosp. škofu Naglu. Kanonično pravo ima neko točko, ki pravi, da mora škof oznanjevati ljudstvu božjo besedo, da mu mora nadomestovati Jezusa Krista in apostole! A o tem še govora ne more biti, če pastir ne pozna niti jezika svojih ovčic! Punetum!

Da se pa omogoči uvedenje glagolice, treba, da se ustanovijo učne stolice staroslovenskega jezika, čeprav je le-ta že učni predmet na gimnaziji in se je tudi vsak lahko privatno naučil. Bogoslovci s Krka in Čreša se morajo še vedno privatno učiti staroslovensčine in polegajo izpit iz nje pred dotičnimi izpraševalci v Krku. V tem oziru se jim godi krivica, kajti oni lahko zahtevajo, da si vse znanosti, ki so jim potrebne v duhovnem pastirovanju (in k tem spada tudi znanje staroslovenskega jezika) prisvoje na

svojem izobraževališču, v semenišču, ki je ono osrednje v Gorici. Upravičena je torej stolica staroslovenskega jezika že zaradi njih samih, ki bi bila pa tembolj ob uvedanju glagolice po drugih škofijah. Enake stolice bi se morale ustanoviti v vseh slovenskih semeniščih!

Podali smo tukaj v kratkih potezah nekaj misli o staroslovenskem jeziku in o njegovem razmerju do Slovencev posebej. Uvedenje tega jezika na našem bogoslužju bi ne bilo brez pomena, ampak bilo bi (in upamo, da bo) največje važnosti v verskem in narodnem oziru! Prepričani smo, da ta naš poziv najde obilnega odmeva v zavednih in trezno mislečih Slovencih. Posebno pa se zanašamo na častito duhovščino, da se pobriga za to vprašanje in je pomore rešiti v slavo božjo in v prid naroda, da ne bo delala zaprek temu veleplemenitemu in koristnemu gibanju, kateremu bi se moral pridružiti sleherni Slovenec, ki ima kaj spoštovanja in ljubezni do samega sebe in do svojega naroda! Zatorej, Slovenci: skupno in vzajemno v boj za staroslovensčino, za častljivo glagolice! Zaključujemo s Preradovićem: »Tudje pošuj — a svojim se diši!«

O. Sl. K. M.

Politični pregled.

V Trstu, 8. maja 1903.

O položaju. V našem notranjem političnem življenju traja nadalje nekaka stagnacija. Seje zbornice poslancev se vlečejo nekako leno in ne da bi zbujele posebno zanimanje ni med poslanci, ni med javnostjo. Odseki delujejo z neko izbrano — počasnostjo in s pogostimi intermezzi nesklepnosti.

Tudi z nemško-češkega bojišča ni posebnih vesti. Praske med novitami trajajo seveda dalje, ali dogodkov, ki bi posebno vznemirjali, ni bilo te dni.

Nekoliko je tej razmerni tišini morda vzrok neka utrujenost, ki se je polastila strank, v nekoliko je morda to tišina pred bodočimi viharji, po velikem delu pa deluje tudi obilica dogodkov v veliki vnanji politiki.

Seveda ne bo nikdo tako najiven, da bi radi tega, ker se te dni nekoliko manje govori in razgraja radi našega notranjega avstrijskega problema, hotel sklepati, da je potreba rešitve tega problema postala manjša, ali da je avstrijska parlamentarna kriza izgubila na akutnosti. Plamen ne žiga v tem hipu, ali iskra tli dalje nezmanjšano intenzivnostjo in zaplapolja zopet gotovo, čim dride na dnevni red kako sporno vprašanje — ko pride taka prilika, ki se bo zdela strankam primerna, da pokažejo svojo moč in zarežjo v meso nasprotnika. Problemi kakoršnji je avstrijski se ne umikajo nerešeni nikdar — iste treba rešiti.

Položaj na Hrvaškem. Dogodki na Hrvaškem vlečejo na-sb pozornost vsaga sveta.

Kako ne bi vzbujali pozornosti in sočutja v nas Slovencih, katerih ne ločuje od hrvaškega naroda ničesar drugega, nego mala rečica Sokla? Ločuje? Ne, taka rečica, ne more trgati vezi, ki jih je sklopilo sorodstvo krvi in skupnost jezika ter jih utrijata in jeklenita skupnost interesov in skupnost bodočnosti! Mnogo se greši, oziroma zamuja in zanemarija v nas na škodo ideje naše skupnosti. Ali ideja živi vendar v srcih in ravno sedaj, v burnih in kritičnih časih, ki so se pojavili na Hrvaškem, prihaja do glasnega izraza. Dogodki na Hrvaškem so napravili pravi čudež: ozirom na njih je v Slovenceh izginila vsaka razlika v političnem mišljenju in vsi se združujemo v toplem sočutstvom z narodom hrvaškim. Ni trebalo nikakega dogovora, nikake parole — ampak

samo po sebi, spontano, torej iz srčnega čutstva, je prišlo, da se slovensko novinstvo jednodušno zavzema za narod hrvaški, izmučeni od krutega zistems.

Ta lepi pojav v našem novinstvu ni le pojav bratskega čutstva, ampak tudi zdravega narodnega egoizma in ga pozdravljamo mi iz vsega area.

O dogodkih na Hrvaškem smo prejeli ta-le dopis:

»Ker me v visoki meri interesira razvoj hrvaškega gibanja, a iz časopisov ni možno veliko izvedeti (hrvaški se konfiscirajo, a nemškim ne verujem veliko), pisal sem prijatelju v Karlovcu, katerega poznam kakor objektivnega presojevalca, naj mi kaj sporoči o položaju sploh, a posebej o demonstraciji v Karlovcu.

Dobil sem pismo, kjer mi opisuje dogodke sicer na kratko, ali daje vendar različnih podatkov. Piše mi torej med drugim:

— Da ti torej povem vsa stvar brez vsakih prispevkov, torej tako, kakor je bilo. V nedeljo dne 26. aprila (torej na dan, ko so bile v tržaški okolici volitve!) se je zbralo okolo 200 ljudi na kolodvoru, kjer so razbili kakih 600 stekel na oknih in veliki luster. Železne klopi so uničene. Ko je bilo to končano, so se se mirno razšli. Policije ni bilo niti blizu, nihče ni bil prijet in za nikogar se ni moglo izvedeti, da je bil zraven. (Opazka: Nemški listi torej lažejo, ko pravijo, da je interveniralo vojaštvo!) — Ali v torek se je pokazal zistem, ki je najpodobnejši onemu na Turškem! Orožniki so šli tako rekoč od hiše do hiše in nič se ni vprašalo, kdo je kriv? — To se je samo grabilo! Zaporji so bili prenapolnjeni. Okolo 200 ljudi je bilo zaprtih. V zaporu okrajnega sodišča je bilo v eni sobi čez 50 ljudi, a na sredi (sit venia verbo!) — ena viseča posoda. (Mora se pripomniti, da na Turškem gotovo niso hujše ječe, nego na Hrvaškem!) Kako je bilo tam, lahko si misliš — — — Zaprti so bili: pravnik M. Zanič in Rajhercer, dr. Ivo Badovinac itd. Šele v četrtek so bili izpuščeni. Sedaj jih je v zaporu, kakor se mi zdi, še 11. To je bila demonstracija v Karlovcu!

Sploh pa vre po vsej Hrvaški — tako, da je že prosti narod pokazal, da ne more in mara živeti pod tem sistemom!

V križavaškem komitatu (in sicer v okolici mesta) so kmetje demonstrirali; pa ko so jih veliko pozaprl, so drugi vjeli okrajnega glavarja, zaprl ga v — svinjak in rekli uradnikom: »Ko vi izpustite naše sosede, pustimo tudi mi njega«. Ker tam nemiri še vedno trajajo, proglašena je nagla sodba. Nekaj podobnega je tudi v Varaždinu.

Danes, 5. maja, smo obhajali mašo zadušnico za kmeta Ivana Pasarića, katerega so v Zaprešću ubili. (Tukaj mi prijatelj opisuje vzrok nemirov v Zaprešću — kar je znano!) — — — Ko so orožniki prišli, zbrali so se kmetje zopet, a Pasarić je prihajal iz sosednje vasi. Orožniki so ga vprašali, kam misli iti? a on jim je čisto mirno odgovoril, da gre domov a oni, — orožniki — naj bi zastavo odstranili s kolodvora, in ljudje da bi se takoj odstranili. — Zaradi teh besed je orožnik nameril in vstrelil v njega, da se je takoj — mrtev zgrudil, a dva druga sta bila ranjena. Narod je bil zelo ogorčen, ali miren, a Khuen jim je poslal »za kazen« (kako kazen?) vojaški brahium, tako, da so imeli 1700 K brahialnih stroškov. Za ženo ubitega Pasarića se je nabralo do sedaj 1200 K.

Tako je tukaj! Nasilje in samovolja Khuen-paše je tukaj zakon in kdor se temu ne pokori, nanj streljajo janičarji Khuen-paše — — — — —

M. P.

Preiskave radi izgrediv so vrše s parno silo; in s kako srditostjo se godi to, priča n. pr.

dejstvo, da so v preiskavi radi izgrediv na kolodvoru v Karlovcu zasilili tudi 5 letnega sina trgovca Birnbauma.

Ko se je predvčerajšnjim podmaršal Čanić prikazal na llici v Zagrebu, pridelilo mu je občinstvo burno ovacijo, kar je lep »pendant« k dejstvu, katero je povdarjal vlastelin Fodoroszy banu Khuenu v lice: »Ekselencja, vi ne slutite, kako vassovražives narod!«

Dunajska »Information« beleži, kako je razburjenje med narodom narastlo vsled tega, da so oblasti prepovedovale vsa zborovanja za financijelno samostalnost Hrvatske. Vladi pa da je dobro došlo to razburjenje, da je mogla rabiti svoja drakonična sredstva. Novinstvu je zamašila usta, vse ljudi, ki so jej na poti, je vrgla v ječe in prelivala je kri državljana. »Ali vse to ne bo koristilo nič. Nov duh preveja hrvaški narod; gibanja ne bo več možno zaječiti, če tudi se za sedaj s silo bajonetov napravi »mir«. Ban se morda še varnega čuti na svojem sedežu, ali nikdo in tudi v vladnih krogih se ne varajo, da sedanjega zistems, ki sloni na nesvobodi in gospodstvu uradništva, ne bo več možno dalje vzdržati.«

Dogodki na Balkanu. Položaj na Balkanu postaja vedno hujši. Turška je odposlala bolgarski vladi jako oestro pisano noto, v kateri jo obdolžuje, da je kriva vseh nemirov v Macedaniji.

Bolgarska vlada je na to noto odgovorila, da ne more vsprejeti not, pisanin v takem tonu. Ta odgovor bolgarske vlade se v diplomatskih krogih jako komentira in se sodi, da se med Turčijo in Bolgarijo pripravlja vojna.

In res se poroča iz Carigrada, da v tamošnjih vladnih krogih resno premišlujejo o tem, da li bi bilo dobro napovedati Bolgariji vojno. To vest potrjujejo tudi glasovi o pripravi, katere dela Turčija, da vojsko in in mornarico pripravi za slučaj vojne.

Turška vlada seveda oporeka tem trditvam, a taka oporekanja nimajo nikake vrednosti, ker nobena država nikoli ne bo bobnala v svet, da se pripravlja na vojno. Napetost med Turčijo in Bolgarijo obstaja, to nam dokazuje brezobzirnost, s katero sti bili pisani oba not, toliko turška, kolikor bolgarska, a iz tako velike napetosti je prav lahko, da se izcimi vojna, ako je ne preprežijo velesile.

Iz Pariza javljajo, da so francoske vojne ladije »Pothuau«, »Latouche Treville« in »Gallée« dobile nalog, naj iz Toulone takoj odplujejo pred Solun.

Tudi v Mitrovici vlada velik strah, ker se iz mnogo znakov daje sklepati, da se pripravljalo atentati z dinamitom.

Turški vojniki se še vedno igrajo »slepe miši« z albanskimi uporniki. Turške vojaške čete križajo namreč po Stari Srbiji in severni Albaniji. Albanci pa so popolnoma mirni, kadar so turške čete v bližini, čim pa so se iste oddaljile, pa nadaljujejo zopet svoje orgije.

Tržaške vesti.

Hrvaški dijaki v Trstu. Včeraj popoldne so bili hrvaški dijaki v naši okolici. Prvotni svoj program so morali nekoliko spreminiti.

Mesto na Opčine so šli najprej v Miramar, ker drugače bi si ne bili mogli ogledati grada. — Iz Miramara so šli v Grljan in od tu na Proseku, kjer so se ustavili za kratek čas v gostilni pri Lukši. S Proseka so šli po stari rimski poti na Opčine, kamor so došli še le po 8. uri zvečer. Radi tega niso mogli več v selo, ampak so se nekoliko časa ustavili pri obelisku, da se nadivijo čarobni panorami na mesto Trst in na naše morje Adrijsansko.

Pogled je bil omamljiv, kajti ravno je mesec počel iz za oblaka kazati svoje blede

lice in metati svojo srebrno luč doli na morje, na drevje, na kamenje in na gledalce same. Gostje so bili upravljeni začarani o tem prizoru, kakoršnjega se ne da opisati, ampak se ga mora gledati z lastnimi očmi. Izjavili so, da do svoje smrti ne pozabijo te lepote in krasi slovenske okolice pri Trstu.

Od obeliska so se podali paš preko Trstenika v Barkovlje, kamor so došli okoli 9. ure. Dvorana »Narodnega doma« je bila sijajno razsvetljena in polna občinstva, ki je glasno pozdravljalo došle goste.

Jako ugoden znak probujenosti naših okoličanov je bil ta, da je prihitelo v dvorano nepričakovano veliko število priprostitih mož in žen — kmetov in delavcev.

Ob odru je visela krasna zastava pevskega društva »Adrija«, a okoli miz pod zastavo je sedela velika četa barkovljanskih pevcev.

Že s prvo, primerno izbrano pesmijo »Slovenec i Hrvat« so najugodnejše presenetili goste. In potem je sledila pesem za pesmijo, prevladovala je seveda hrvatska narodna in umetna pesem. Gostje se niso mogli prečuditi, kako da se tu, v bližini tržaškega mesta, tako skrbno goji hrvatska pesem. A niso mogli prehlvali tudi preciznega izvajanja ter zvonkih in čistih glasov. Strmeli so, kako da ljudje, ki težko delajo od zore do mraka, morejo na večer pevati takim oduševljenjem.

Dobro-došlice gostom je prvi zaklical gospod prof. Mate Mandić, a zahvalil se je v imenu izletnikov g. prof. Sulentić. V imenu Barkovljanov jih je pozdravil gospod Svetko Martelanc. Dalje so govorili gg. dr. Rybář, Ante Stemberger in dvojica dijakov (o važnosti trgovskega poklica in trgovine za vsaki narod.) Vsi govorci so bili prevečani čutom bratstva, a govori gostov so izražali presenečenje na toli prisrčenem, gostoljubnem vsprejemu.

Zatrjali so, da jim ta dva dneva, ki so ju preživeli v Trstu, ostaneta v neizbrisnem spominu. Ko so šli danes od kraja do kraja po tej okolici, zdelo se jim je, kakor da hodijo le iz sobe v sobo — v domači hiši.

Prošla je že polnoč, a družba je bila še vedno zbrana vsa. Kar niso mogli misliti na ločitev. Slednjič je seveda vendar morala biti. Po opetovani srčni zahvali barkovljanskim rodoljubom je velika družba spremljala goste v mesto.

Gostoljubnost Barkovljanov jim je segla do sra. Lep, ganljiv prizor je bil v mestu, ko so se tržaški rodoljubi poslavljali od gostov.

Danes si gostje ogledajo še nekatera industrijska podjetja, na večer pa ob 8. uri se odpeljejo z brzovlakom zopet na Reko in od tam preko Zagreba zopet v Osiček: od sinje Adrije in tržaških višav v nepregledno ravnice plemenite Slavonije, preko katere teče brzototčna reka Drava, ki spaja narod slovenski s hrvatskim!

Toleranca in liberalizem organov našega magistrata. Predvčeršnjim jutraj se je eden magistratnih redarjev zopet izkazal se svojo zarobljenostjo in brutalnostjo.

Na »Kudečnem trgu« je namreč magistratni stražnik št. 1. prišel k prodajalkam kruha in jaje ter je poizvedoval, katere da so iz Rimanj?! Rimanjke so se na to — ker niso slutile hudega — oglasile, na kar je mož izvel svoj brutalni čin. Začel jih je namreč prav surovo zmerjati, a slednjič jim je kar prepovedal prodajati na trgu, češ: naj gredo v Rusijo in k »ščavonom«!

Konstatirati pa treba, da so Rimanjke prodajale na prostoru, določenem jim v to, ter da so tudi plačale dolžno pristojbino! In četudi rimanjska vas ne spada pod tržaško občino, imajo pa Rimanjke večino svojih posestev v tržaški občini in plačujejo mnogo več davka v tržaški, nego v dolinski občini.

Da magistratni organ ni imel prav nikake pravice izganjati Rimanjke s trga, tega ne treba niti dokazovati, ker, ako bi Rimanjke ne imele pravice, prodajati tamkaj, potem bi je ne imele tudi druge ženske, ki so mnogo bolj oddaljene od Trsta in katerih magistratni organ ni izganjal. — Nadalje je magistratni organ sam priznal storjeno krivico s tem, da je včeraj jutraj protil rimanjskega župana g. Ivana Berdona, naj ga ne prijavi. Ta magistratni organ je s tem nastopom zakrivil čin javnega nasilstva, radi katerega bo moral odgovarjati na pristojnem mestu. Rimanjke pa naj se nikar ne dajajo strašiti po občinskih redarjih in naj nam sleherni alični slučaj takoj naznanijo!

Ako bi bil ta slučaj osamljen, ne bi mu pripisovali posebne važnosti! Ali, istotako so predvčeršnjim in včeraj jutraj postopali magistratni organi tudi na drugih trgih, kar znači, da so dobili povelje v to od svojih gospodarjev na magistratu.

S tem pa zadobiva stvar resno lice in kompromitira najhujše to gospodo! Nočemo povdarjati vse odijoznosti takega postopanja, ako se radi političnih in narodnih bojov, ki vihrajo med dvema plemenoma, oni, ki ima oblast v rokah, maščuje s surovim vedenjem nad slabotnimi ženskami, ki si morajo krvavim potom v čelu služiti vsakdanji kruh, a ki s sistem svojim trdom v največjo korist tisočim in tisočim najrevnejših slojev ravno med onimi, ki proganjajo to ubogo žensko!

Nočemo povdarjati, kolike koristi so naše slovenske prodajalke v Trstu za revnejše sloje italijanskega meščanstva! Nočemo povdarjati, da je tako postopanje signorie trdosrčno in brezčutno nasproti njihovu lastnemu prebivalstvu. Nočemo udarjati na to struno, ker vemo, da bi udarjali zastoj.

Ali na nekaj drugega bi jih opozorili. Na to namreč, da se svojim postopanjem gazijo v blato prav isto načelo, s katerim se ravno oni najbolj ponašajo — liberalno načelo! Dokler proganjajo Slovence, ker so Slovenci, je to sicer grdo, ali umevno je v sedanjih hudih narodnih borbah. Ali, če oni, ki so toli ponosni na svoje liberalno mišljenje, proganjajo ljudi radi — dogodkov v Rimanjih, tega pa ne umejemo. Nočemo govoriti o političnih zakonih, ki jamčijo svobodo vesti. Ali ob resnično liberalnem mišljenju si ne moremo ni misliti preziranja tistega moralnega zakona, ki zahteva v prvi vrsti — svobodo vesti! Kdor ne spoštuje te svobode, ta je zaničevalec svobode v obče, ta je gazitelj svobodnostnega načela!

A gospoda hočejo biti liberalni in vendar proganjajo one, ki zahtevajo za se svobodo vesti! Ali ne slutite gospoda, kako neznanski kompromitirate ravno ono, s čemer se toli ponašate, svoj — liberalizem! Ali se nič ne sramujete?!

Ali vsa odijoznost tega nekrščanskega in nehumanega početja nam še le prav stopa pred oči, ako pomislimo, da je impulz za to gonjo prišel iz lista, katerega pišejo katoliški duhovniki! Da: reformatorski, pobožni »Amico« je zagrešil lopovstvo, da je na način, nedostojen svečenika, napal dra. Požarja, da je »Amico« nesramno lagal in klevetal na škodo lastnega duhovskega tovariša — da je s pomočjo laži in klevete zasramoval Rimanjce in je laži in in kleveti pridodal poziv na proganjanje.

Mi ne vemo, kaj misli storiti gosp. dr. Požar v obrambo svoje časti. To je njegova stvar. Menimo pa, da sta s tem zadnjim napadom v »Amico« zloba in brezvestnost med njegovimi sovražniki v vrstah italijanskih duhovnikov dosegla tako stopinjo, da je proganjalec odvezan od kakoršnjegibodi obzirnosti!

Ko je »Amico« do dobrega opsoval dra. Požarja in Rimanjce, je zaključil s tem le ščuvanjem tržaških meščanov:

»Tolik je fanatizem tistih zavedencev, da ženske iz onega kraja (iz Rimanj), ki prihajajo v Trst prodajati kruh in zelenjavo (posebno v ulici Malcanton in na trgu Rosario), javno ščuvajo proti katoliški cerkvi, proti veri, proti maši, proti obhajilu, in govore o tem zaničljivo deklam in gospodinjam, ki kupujejo od njih, ter se (Rimanjke namreč) ponašajo se svojo apostazijo! Kako jih je obžalovati, kako je obsojati avtorja tolikih infamij (dra. Požarja namreč)!«

Tako je list, ki ga pišejo duhovniki, naščuval gonjo proti ženam rimanjskim!!

Škandal! Da je kakov brezverec, da je najbolj pokvarjen človek pisal tako brezvestno, bi se mi že zgrazali! Ali da iz peresa v rokah katoliškega duhovnika prihaja kar hkratu toliko laži, toliko frivolitete in tako ščuvanje — na tem strmimo!! Nasilje, ki ga zagrešajo mestni redarji, ti atentati na humaniteto — padajo torej na njih, izvestne katoliške duhovnike!

Ali to ne ostane brez posledic. Gg. naj ne pozabijo nikar: kdor seje veter, žanje vihar! A če ta vihar lomi morda tudi kako živo vejo, verski čut, — pada vsa odgovornost izključljivo nanje, ki — ščuvajo!

Sedaj pa še nekoliko na adresu obeh:

meatne oblasti in onih brezvestnih reformatorjev, ki se zbirajo okoli »Amica«.

V naše uredništvo je prišlo mnogo Slovencev iz mesta in okolice, ki so razburjeno povpraševali: ali je vse res, kar se govori okoli — da so namreč mestni redarji preganjali Rimanjke in jih podili v Rusijo? Vsi oni, ki so prišli povprašavat, so povdarjali, da treba na to nasilno postopanje odgovoriti z represalijami od slovenske strani. Tako razburjenje je povzročilo to v Trstu in okolici med ljudstvom, katero je na vseh shodih in ob vsaki priliki izražalo svoje simpatije do Rimanjcev. A lahko rečemo, da to postopanje prinese enako razburjenje tudi drugod po naši slovenski in hrvatski domovini. Gospodje bi morali pač znati, da tisti italijanski element, ki se razkroplja po svetu, ne uživa nikjer simpatij. Sedaj se poslužujete divjega živalskega instinkta proti rimanjskim siromakom, — ne čudite se, ako se vam zgodi, da bodo morali vaši nedolžni siromaki, ki si služijo polento po naših krajih, plačevati za vaše ostudne grehe!

Morda bi bila pa tudi dolžnost vlade, da bi skrbela za mir med narodi, ne pa da nje poluradni listi a la »Trieste« podžigajo plamen in s svojim hujskanjem pripravljajo spopade med avstrijskimi narodi!

Temu sovražnemu gibanju proti Rimanjem bomo sledili z vso pažnjo, a z nami jej bo sledil — lahko rečemo — naš slovenski in hrvatski narod!

Shod slovenskih časnikarjev v Plznu.

Čas za priglasje na shod poteče z dnem 14. t. m. Osrednja zveza slovenskih časnikarjev prosi, da bi bili vpisani do tedaj kolikor mogoče vsi priglasji, in opozarja, da je potreba k priglasju pripomniti, ali si udeležnik želi stanovati v hotelu ali v zasebnem stanovanju. Tako za shod (10 K) naj pošlje vsak udeležnik blagajniku zveze, uredniku Josipu Kuffnerju (»Narodni Listy«). Še le ko plača takso, dobi udeležence od tajnika zveze, urednika R. Cejnka (»Politik«), ki sprejema tudi priglasje, legitimacijski listek. Uredništva vseh slovenskih listov se naprošajo, da bi od 25. t. m. do 3. junija pošiljala na »Sdružení českých novinů v Plzni« iztis svojih listov, ki bodo ves ta čas razloženi v pisarni shoda.

Italijanski sofitem ali nerodnost?

Včerajšnji »Piccolo« si zopet beli glavo radi slovenskih razprav na našem deželnem sodišču.

»Piccolo« pravi, da je ministerski predsednik na tozadevno vprašanje laških poslancev odgovoril, da njemu ni ničesar znanega o kakih tajnih naredbah glede slovenskih razprav v Trstu. To pa ni res! Ministerski predsednik ni mogel laškim poslancem kaj takega odgovoriti, ker ga niti vprašali niso po tem! Oni so ga vprašali le, da-li mu je znano o slavizaciji tržaškega deželnega sodišča, na kar jim je ministerski predsednik odgovoril, da ne! In ta odgovor je bil popolnoma na mestu, ker, kakor ni drugim nič znano o tej slavizaciji, tako ne more biti znano tudi njemu! In sicer ne iz čisto jednostavnega vzroka, ki je ta, da take slavizacije sploh ni! Ali so bili torej italijanski poslanci tako nerodni, da niso prav vprašali in jih je zviti Koerber malo »potegnil« — ali pa so hotoma tako vprašali, da bodo mogli potem (po svoji stari navadi) sofistično zavijati!!

Tako se piše — »zgodovina«! — V ruskem mestu Kišinev se je prebivalstvo vzdignilo proti večnim izmozgavcem človeštva, proti nenasičnim Židom.

Tržaški židovski »governo« je pred par dnevi pisal, da je ob omenjeni priliki padlo nad 400 Židov, ki da so bili ubiti in razmesarjeni, nekako po — kanibalsko!

Iz nemških listov pa posnemljemo, da je bilo mrtvih le 10, reci deset Židov in kristijanov! Mesto po rečenem »governu« napovedanih tisočev ranjenih — je bilo le okoli stotine ranjenih!

Mi načelno obsojamo vsako klanje, navstalo med človekom in človekom, ali v tem slučaju moramo povdarjati, da je moralo biti mnogo in zelo tehtnih vzrokov, da se je rusko prebivalstvo, ki je na svetovnem glasu zbog svoje mirnosti in treznosti, vzdignilo proti Židom na toli odločen način.

Tej semitiki rasi je že v krvi to, da seje razdor in sovražstvo med ljudmi različnega rodu, in ako so ljudje prihajali do spoznanja o tem nevarnem svojstvu židovskega plemena — katero posebno opazujemo tudi pri nas v Trstu — in ako ti narodi reagirajo, da bi obvarovali svojo kožo — potem pa redno navstaja grozno upitje v Izrael!

Židje iščejo vedno le denarja in radi tega namena — prepira! Prepira seveda med drugorodei in ne med seboj. Ali včasih se vendar maščuje to brezvestno početje na njih samih.

Kakor v Rusiji, tako na Francoskem, tako v Trstu in drugod, iščejo ti sinovi Sema svojo srečo — v nesreči svojega bližnjega! — Mi in znani sleherni poznavalec tržaških narodnostnih razmer, lahko trdimo mirno vestjo, da je 99% sovražstva, vladajočega med nami in Italijani — sad židovskih združbarij!

Ako pa pride dan, ko se nežidovska plemena združijo v skupen odpor proti sejalcem sovražstva — naj ti sejalec pripišejo morebitne posledice na svoj račun!

»Kedor išče — najde«!

Neznosna draginja! Iz delavskih krogov smo prejeli:

Od novega leta sem je goveje meso podražilo do 16 novčičev na kil. »Piccolo«, organ tržaške »camorre«, išče vse možne in nemožne vzroke, da bi opravičil svoje Benjamine — tržaške mesarje pred meščanstvom, med katerim je zavladala obča nevolja.

Vse, vse prihaja prav tam Židom, ko jim gre za to, da bi slepili nevedno ljudstvo. Mi, ki nimamo nikakih zvez z mesarsko — mastjo, mi lahko in z vso gotovostjo trdimo, da je ta nenavadna draginja v prvi vrsti valed najnovejšega mesarskega »kartela«!

Dokler se mogočnim tržaškim mesarskim kapitalistom ni posrečilo pridobiti vseh mesarjev s svojo »odiralnico« — si niso upali tako podraževati govejega mesa. Sedaj pa, ko imajo v svojih mrežah vse mesarje, sedaj — plačaj, ti ubogo ljudstvo!!

Ali vendar ni to prvi slučaj takega nastopa tržaških mesarjev. Večkrat so že poskušali tako. En tak poskus je bil razbil pok. Poduje s tem, da je odprl na lesnem trgu konkurenčno mesnico, za kar je moral prestati vsakovrstnih tudi dejanskih napadov od strani — »revnih« kartelistov.

Magistrat in c. kr. vlada, bi morala v takih slučajih nastopiti proti odiranju revežev. Ali ne stori tega ravno zato, ker je to odiranje »malenkost«, ki boli le tiste revnejše! A kdo sme zahtevati od signorov, da bi se radi te misera plebs hodili zamerjati mesarskim mogotcem, tem — najzvestejšim njih volilecem in morettem!

Ali tega ne umejemo mi, kako da se organizirano delavstvo ne postavi po robu tem oderuhom in zakaj slavn »Operai«, ki sicer kaj rada brani interese kakih Kalabrežev, ne stori ničesa v obrambo izmozganemu delavskemu stanu?!

Iz pred sodišča. Anton Kobal iz Dobravelj, ki je bil obtožen zločina nečistosti po § 129. k. z., je bil oproščen. Obravnava se je vršila izključno v slovenskem jeziku. — Državno pravdnštvo je zastopal dr. Pangrazzi, branil je dr. Slavik.

Komedija in obstrukcija na sodišču. Na drugi razpravi pa stvar ni šla tako gladko. Tudi ta razprava — na zatožni klopi sta sedela dva Cigani — se je imela vršiti v slovenskem jeziku, ker so bili v tem jeziku sestavljeni vsi spisi z zatožnico vred. To pa ni bilo prav branitelju dr. Cuzzi-ju. Za pred razpravo je mož protestiral, češ: da v spisih ne more najti obtožnice. Ko se mu je povedalo, da je obtožnica v aktih in sicer spisana slovenski, je protestiral tudi proti temu, ker da slovenska obtožnica ali nič, je njemu, velmožnemu gosp. dru. Cuzzi-ju, vse jedno. — Na to je predlagal, naj se razprava vrši italijanski in ko je bil ta predlog odbit, je hotel naj se razprava odloži, prevedejo vsi akti pismeno na italijanski jezik, da jih bo mogel studirati »con tutta comodità«. Propavši tudi s tem predlogom je zahteval, naj se pokliče na razpravo zaprieseženi tolmač, in ko mu sodni dvor niti v tem ni hotel ustreči, ker da bo predsednik branitelju vse prevajal na italijanski jezik, je pa mož predlagal, naj se za piše takoj na zapisnik od besede do besede vsaka izpoved in istotako od besede do besede tudi prevod g. predsednika razprave. — Namestnik državnega pravdnika, dr. Pangrazzi, je označil ta predlog za nezmišeln in proti zakonitim določilom. Umeje se, da je bil ta predlog odbit. Na to je dr. Cuzzi izjavil, da bi najrajši odšel in pustil svoja branjenca na cedilu, pa da vstraja na svojem mestu le zato, ker se boji, da bi bil kaznovan, kakor je bil že enkrat.

Ta izjava je seveda napravila silen utis. Predsednik je že dal poklicati priče, da bi nadaljeval razpravo; toda g. dr. Cuzzi je vstal in predlagal, da se njegovi predlogi v smislu kaz. pravnega reda takoj zapišejo in mu prečitajo. Predsednik je vsled tega pretrgal razpravo za četrte ure. Med tem, ko to pišemo, komedija — pardon: razprava traja dalje. Jutri bomo nadaljevali poročilo.

Prve črešnje. Danes smo videli na naših trgih prve letošnje črešnje. Drugi pa, ki imajo več svobodnega časa, nego ga imamo mi, nam zatrjajo, da so videli prve črešnje že pred par dnevi.

O cenah ni govora, ker te črešnje so bolj podobne otrebkam, a prodajajo se vendar po 2—3 za novčič.

Dramatično društvo v Trstu uprizori v nedeljo, dne 10. maja 1903., v gledališču »Fenice« prvokrat »Pojdimo na Dunaj«, burko v 4 slikah s petjem. Poleg francoskega »La Cagnotte« poslovenil I. Ogrinc. Pri igri sodeluje orkester 97. pešpolka. — Začetek ob 7¹/₂ uri svečer.

Ustopena v pritličje 40 nvč. (80 stot.) na galerijo 20 nvč. (40 stot.) — Sedeži v pritličju: Fotelji od I.—VI. vrste 1 gold. (2 K), od VII.—XII. vrste 70 nvč. (1 K 40 stot.); klopi XIII.—XVII. vrste 30 nvč. (60 st.) — Lože 5 gld. (10 K).

Sedeži in ustopenice se razprodajajo v kavarni Commercio.

Členi konsumnega društva pri sv. Ivanu vabljeni so v nedeljo dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne v društvene prostore na važno posvetovalje.

Izlet pevskega društva »Kolo« v Ajdovščino. Podpisani odbor pozivlja vsa narodna društva mesta in okolice, kakor tudi posamične izletnike, ki se mislijo udeležiti izleta našega pevskega društva v Ajdovščino na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija t. l., naj se prijavijo pri našem blagajniku najdalje do dne 15. t. m. Prijaviti se more pismeno ali ustmeno tudi: V uradu »Delavskega podpornega društva«, v uradu »Tržaškega podpornega in bralnega društva«, v »Slovenski štitalnici« pri sv. Jakobu, pri pevskem zboru bratovščine sv. Cirila in Metodija (gosp. Zabrč ul. Molina a vento 3 prit.), pri g. Rože-tu ul. Giulia št. 36 prit., pri g. Antonu Vatoveu, ul. S. Maurizio št. 2 prit., pri g. Maliču, ulica Giulia št. 5 prit., pri g. Kolbu, ul. Sette Fontane št. 2 prit., pri g. Antonu Turku v tiskarni »Edinost«, ulica Carintia 12, pri g. Babiču v »Konsumnem društvu« pri sv. Jakobu, v »Trgovinski kavarni«, ulica Caserma, v gostilni g. Josipa Furlana »Andemo de Franz«, ul. Geppa 14, v gostilni g. Antona Ivančiča »Alla bella veduta«, ulica Romagna 20 in v gostilni g. Frana Bukoviča, ul. Belvedere 17.

Vozovna v Ajdovščino in nazaj bo stala do 4 kron.

V nadi, da se mu posreči ta veliki in krasni izlet, beleži udani

ODBOR

pevskega društva »Kolo«
v Trstu.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Ivanu so nabrali na svatbenem obedu g. Frana Subana z gospico Ernestino Hebat pri sv. Ivanu 10 kron 60 ttotink.

Veliki koncert »Slovenskega pevskega društva« v gledališču »Fenice« bo za tržaške Slovence zopet nenavaden dogodek. Za danes omenjamo le, da se bodo peli jako lepi, v Trstu še ne peti zbori in da bo vojaški orkester sviral komade iz najlepših čeških, ruskih in poljskih oper.

»Slovensko pevsko društvo« vabi vse svoje gospe, gospe in gg. pevce na skupno vajo, katera se bo vršila danes zvečer ob 8. uri in pol. Naprošeni so vaj, da se v polnem številu udeležijo in da redno zahajajo k vaju, ker je le malo časa do koncerta.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 15,2, ob 2. uri popoldne 18,7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761,2. — Danes plima ob 8,0 predp. in ob 7,28 pop.; oseka ob 1,36 popoldne in ob 1,6 popoldne.

Drabe premična. V soboto, dne 9. maja ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče drabe premična: v ulici Belvedere št. 33, hišna oprava; v ulici Acquedotto št. sodi in pijače; v ulici Ferriera št. 7. in v ulici Rafneria št. 8, hišna oprava in oprema v zalogi; v ulici Sette Fontane v Rocolu št. 650, konji in voz; v Rocolu št. 650, voz in konj; v ul.

Canale št. 5, sončniki in razno; v ul. Cassa di Risparmio št. 2, pisarniški stroj in železna blagajna; pri sv. Mariji Magdaleni Spodnji št. 16, hišna oprava; v ulici Sette Fontane št. 12, hišna oprava; v ulici seminario št. 2, hišna oprava in šivalni stroj; v ulici Riborgo št. 6, ogledalo in omara.

Dober svet. Kdor želi nasejati lep travnik, temu priporočamo, da si naroči od c. kr. dvornega zalagatelja semen Edmunda Mauthner v Budimpešti mešanico trav imenom »Promenade« in Margarethen-Insel. Že 29 let zalaga Mauthner te semena najkrajnjim nasadom v Budimpešti Marjetinim otokom.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Sežane nam pišejo dne 7. maja t. l.:

Kakor povsodi po svetu, tako ga ni tudi v našem kraju človeka, ki ne bi cenil ljubelega zdravja in ga ni bolnika, ki ne bi v svojih bolečinah hrepenel po onem lepem času, ko se je zdrav veselil se svojci, znanci in prijatelji.

Vrli Kraševci ve, da je zdravje podlaga zadovoljnosti, a spreten, skrben in postrežljiv zdravnik v najboljšo pomoč — v edino težko bolnika. Zato je ta naš Kraševci tudi hvaležen vsem županstvom, esobito sežanskemu, ki so se potrudila, da smo dobili z dnem 1. maja t. l. v Sežano novega okrožnega in občinskega zdravnika-narodnjaka, ki bo revežem v Sežani in onih prispevajajočih občinah pomagal breplačno, drugim okoličanom pa po znižanih cenah, česar sedanji tukajšnji okrajni zdravnik dr. Gregorich ni mogel, ali ni hotel storiti, baje iz posebnega človekoljubja.

Nadejaje se, da si dobro nam došli dr. Zmagoslav Gregorič pridobi vse zaupanje, ga toplo priporočamo in smo uverjeni, da se bodo Kraševci tudi v tem slučaju držali gesla »Svoji k svojim« in da bodo v vsakem obziru podpirali novodošlega gospoda zdravnika.

× **Možka in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija** prirediti dne 10. maja v prostorih »Narodnega doma« v Kastvu zabava s petjem, tamburanjem in gledališko predstavo. — Vstopnina 1 K za osebo. Začetek ob 8. uri zvečer.

× **Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj** bo imelo dne 14. t. m. ob 10. uri popoldne svoj občni zbor na Kozini v prostorih gostilne Šiškovič. Vapored: 1. Nagovor predsednika. 2. Prečitavanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Prijave in poročila predsedstva. 4. Poročilo blagajnika. 5. Volitev pregledovalcev računov. 6. O sušici ali jetiki, posebno z ozirom na šolsko higijeno in novejšo dotične oblastvene odredbe, predava gospod vitez dr. Fran Beden, c. kr. okrajni zdravnik v Kopru. 7. Volitev delegatov v prihodnjo glavno skupščino »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. 8. Volitev bodočega odbora. 9. Morebitni predlogi in nasveti.

Na polnočtevno udeležbo najljubnejše vabi

× **Iz Marezig** nam pišejo: Zadnji sem vam bil poročal saporočilo o deputaciji, ki je bila pri deželnem odboru v Poreču v stvari naših občinskih homstij, in o vseh, ki ga je ta deputacija dosegla. Te dni pa sem imel priliko govoriti z enim členom omenjene deputacije, kateri mi je zatrjal, da so se v deželnem odboru napram deputaciji jako pohvalno izrazilo sedanji občinski upravi v Marezigah in da so posebno povdarjali, da je od leta 1899, torej od časa, ko je bil ustanovljen v Marezigah obč. urad, občinska uprava tam kaj v najlepšem redu!

Isti italijanski deželni obor je torej pohvalil občinsko upravo v Marezigah in to hoče gotovo nekaj reči!

Kljubu temu pa izvesti ljudje tudi v bodoče gotovo ne bodo mirovali, da ne bi v naši občini trošili vse mogoče in nemogoče laži! Ravno to pa je nov dokaz, kako neznošen je pri nas položaj onih, kateri imajo poštene namene.....!

Vesti iz Kranjske.

* **Ljubljanski nemški »Turnverein«** bo praznoval svojo 40. letnico 5. in 6. junija. Kakor razvidimo iz nemških listov, je menda dobilo društvo od deželnega odbora devoljenje, da sme prirediti slavnostno predstavo v

deželnem gledališču! In Nemci tožijo, da se jim v Ljubljani slabo godi. Radovedni smo, ako »turnerji« dobe dovoljenje za obhod po slovenski Ljubljani.

* **Zlato poroko** bo praznoval gospod Peter Majdič, veleposestnik in lastnik paromlina v Jaršah pri Mengšu, s svojo soprogo Marijo Majdič, v nedeljo dne 10. t. m. — Sveta maša in blagoslovljenje bo ob 10. uri popoldne v župni cerkvi v Mengšu. Vrlima ljubljantoma, ki sta izredila dva največja podjetnika med Slovenci in jima vepila narodno zavest tako, da je lahko ponosna Slovenija na nju, kličemo: Bog ju živi še mnoga leta! — Temu vskliku v »Slov. Narodu« se pridružujemo tudi mi.

* **Odčitje nagrobnega spomenika** rajnemu c. kr. učitelju v Idriji, Antonu Božiču, in občni zbor društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega bo dne 14. maja 1903.

* **V krškem okraju** je v nedeljo padla delj časa debela toča, ki je posebno v vinogradih napravila občutno škodo. V Črnomlju in okolici je letos izredno mnogo majnikovih hroščev, ki na sadnjem drevju gotovo napravijo mnogo škode.

Vesti iz Koroške.

+ **Občinske volitve v Celovec** so se vršile minoli teden ob popolni brezbriznosti meščanstva. Od blizo 1000 volilcev v III. razredu se jih je udeležilo volitve le 276. Tudi od socialnodemokratske strani ni bilo skoro nikake agitacije. Za drugi razred niso razbesili niti plakatov z imeni. Od 826 volilcev v tem razredu jih je prišlo volit le 136, v prvem razredu pa od 459 volilcev le 188.

Gospodarstvo.

Naš zlati denar. (Josip Ulčakar v »Trž. Lloyd«). [Zvršetak.]

Najbolj razširjena izmed cekinov sta danes kakor trgovski zlat denar holandski in avstrijski cekin. Glede vsebine čistega zlata je tudi razlika, in sicer je avstrijski ali takozvani cesarski cekin 23 karatov 8 gramov fin ali, če se izrazimo v tisočinkah, 986¹/₂, holandski pa 23 kar. 7 gr. Najbolj fini cekini pa so bili nekdanji ogrski, ki so jih kovali v Kremnici že od leta 1365, na podlagi 23 karatov 9 gr. ali 989⁷/₁₂ tisočink čistega zlata in le 10⁵/₁₂ primesi. Kakor smo že omenili, je cekin ali dukat trgovski denar; trgovski srebrni denar pa je še levantski križevce ali tolar Marije Terezije. Ta srebrni križevce, ki mora imeti podobo naše nekdanje cesarice Marije Terezije in letnico 1780, je najbolj priljubljen denar v vzhodni Afriki in Arabiji, posebno okrog Rdečega morja. Laška država je morala plačati vojno odškodnino Meneliku s takimi križevci in jih je morala dati kovati na Dunaju. Vrednost križevca je dandanes okrog 2-50 K.

Potrebno je še pojasniti nekatere trgovske izraze, kakor: Münzducateu = zecchini di Zecca = novi cekini; to so najnovejši cekini, ki imajo letnico tekočega leta ali pa prihodnjega (kujejo jih namreč z bodočo letnico) ter so popolnoma celi in neobdržani, kakoršni morajo biti tudi tisti, ki krožijo pod imenom »Randducateu« in imajo cele, nedotaknjene zobke ob robu. Taki cekini morajo imeti polno težo, nedostajati sme samo ¹/₁₀₀₀ navadne teže; potem so bolj obrabljeni (Pasiarducateu). Vrednost novega cekina znaša sedaj okrog 11-30 K.

Opozoriti je nadalje, da cekin nima ne na sprednji (avers), kjer je glava, ne na zadnji strani (revers), označene nikake vrednosti.

Torej le tak zlat denar imenujemo cekin, ne pa sedanje zlate krone, katerim naj bi se reklo: zlat, ki je splošno ime, mesto del tega: dvajset kron v zlatu.

Sedaj pa še nekaj o naši novi zlati veljavi. Da se te zlate krone, ali zlati, dolgo niso pokazali med širšo maso prebivalstva, čeprav je o tem že dne 2. avgusta 1802. l. izšel zakon in so prišle tudi manj vredne erberne krone v promet, je vzrok to, da ni bilo takozvanega kronskega pokritja, in pa, ker se je ta nova vrednota izvela obligatorno še le leta 1900. Z izvedenjem nove vrednote je bilo potrebno vzeti iz prometa srebrni in zlati denar, kar ga je bilo podobnega no vemu; posebno velja to še za srebrni denar v komadih po 2 gld. in ¹/₄ gld., da ne bi motil veljave in vrednote novih kron. Toda, če dobi človek v roko eno krono in pa staro petindvajsetico (¹/₄ gld.), ali pa prejšnji novce za 2 gld. in novo petičo (5 K), vidi

takoj, da so ti komadi skoraj enaki. Nehoté ti prihaja na misel, kako to, da petiča plača sedaj 2¹/₂ gld., stari dvagoldinarški tolar pa je plačal le 2 gld., torej je novi denar nekaj manj vreden. Če pa pogledaš kurzni list, vidiš, da notirajo komadi po 20 fr. 19-03 K ali 19-04 K (kar je pariteta naši sedanji vrednosti). Sedaj pa, ako ima kdo naš avstrijski zlati denar za 8 gld. (Fran Josip d'or), vidi na averzni strani 8 gld. = 20 fra. Torej naših 8 gld. v zlatu ne velja 16 kron v zlatu, ampak 19-04 K v zlatu, torej 3-04 več, oziroma je naša nova vrednota tako napravljena, da 1 gld. v zlatu ni 2 kroni v zlatu in da naši novi zlati po 20 K niso 10 gld. v zlatu, ampak le okrog 8-40 gld. Nadalje, ako računamo, da je 8 gld. v zlatu 19-04 kron, dobimo, da je 100 gld. v zlatu 238 kron, torej 19⁰/₁₀₀ več. To pa je ravno takozvana ažijska, katero moramo državljanji plačevati državi z uvedbo nove vrednote. Radi tega se mora carina še vedno plačevati v zlatih goldinarjih in ne v zlatih kronah, ali pa se mora k zlatim kronam doplačati ažijska, ki znaša navadno 19—19¹/₂ %, torej ravno tako, kakor če bi se plačala carina v papirnatih ali srebrnih goldinarjih. Z novo vrednoto se torej izgubi 19% na veljavi! Naš zlati denar, oziroma naša zlata valuta se ni uvela na podlagi narodnogospodarskih odnošajev, ampak jo moramo mi državljanji še le kupiti.

Brzjavna poročila.

Premeščenje notarjev.

DUNAJ 8. (B.) Ministerski predsednik kakor voditelj ministerstva za pravosodje je premestil notarja dra. Josipa Petrisa iz Cresa v Labin in dr. Karola Mecchia iz Motovuna v Poreč.

Kongres nemških obrtnih društev.

DUNAJ 8. (B) Danes se je začel na dva dni določeni kongres nemških obrtnih društev. Kongresa se udeležuje 42 obrtnih društev iz nemških pokrajin Avstrije. Navzoč je bil tudi minister za trgovino, baron Call, in več državnih poslanecev. Minister za trgovino je pozdravil kongres z zagotovilom, da se vlada živahno zanima za istega.

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 8. (B) Glasom turških sporočil so Bulgari včeraj streljali na mohamedanski del mesta v Monastiru, radi česar je nastal velik strah in so bazar zaključili. Konzulat je izdal potrebne odredbe v varstvo mesta. Mnogo izgreznikov je zaprtih. Mir je zopet vzpostavljen. Oficijsko se navaja, da je število v Solunu ubitih Bolgarov znašalo 35; od teh pa so se nekateri sami zastrupili.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcij lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisane zadruga z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 25. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.

TRST. — Riborgo štv. 19. — TRST.

Velikanski dohod za birmo.

Obuvala za pospode

črna, angleška po gld. 3.20, rumena,
po gld. 3.50.

Specijaliteta obuval za dečke.

Izbor oblek za moške in dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.50
nizki čevlji lakirani a beli po gld. 1.90

Naročbe po meri.

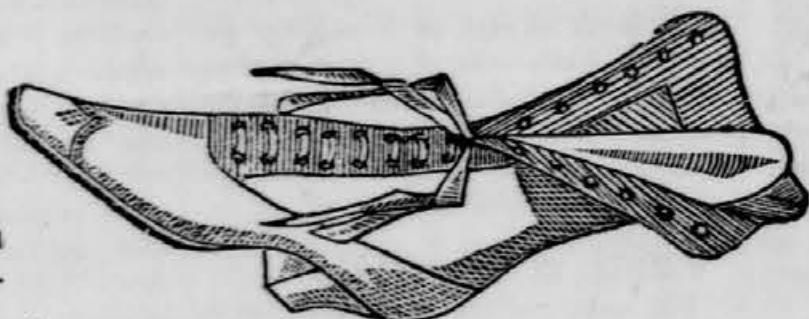
Največa zaloga obuvala v deželi

čevljarnice v Mödling-u

Trst, Corso 27 Gorica ul. Caserma 9

črni moški čevlji od gld. 3.50 do 8.50
barv. „ „ „ 5.00 „ 7.50
ženski čevlji „ „ 3.50 „ 8.50
ženski nizki odprti „ „ 2.50 „ 4.75

Velik izbor obuvala za
— deklice in dečke. —

V trgovini se govori slovensko, italijansko in nemško.

V trgovini z manifakturnim blagom
tvrdke

Giuseppe Bolle

ulica Nuova, nasproti palači Salem

se prodaja:

kotonina navadna 75/100 meter po 15 novč.
„ „ „ 18 novč.
„ „ za rjuhe 156/100 meter po 36 novč.
„ „ bela za rjuhe 156/100 po 84 novč.
„ „ „ 78/100 „ 20 novč.

V velikem izboru šifon, madapolon, navidezno platno belo in navadno
platno, bela in barvana prtenina itd. po cenah, da se ni bato konkurence.

Albert Brosch

TRST - Ul. S. Antonio 5. - TRST
kožuhar in izdelovalec čepic.

ODLIKOVAN NA RAZSTAVI v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čepic
za civilne in vojaške osebe.

Izraja vse poprave najhitreje in ekono-
mično. Shranjuje kožuhovino in mislo obleko
ter jamči za vsako škodo proti molem in
ognju.

Na prodaj so železni okovi za okna, vrata
in led skladišče. Nasov ulica
Zonta št. 1.

PREDNO KUPITE
PERILO

blagovolite obiskati
veliko skladišče angleške
platenine in kotenine
tvrdke

Vittorio Gasperini

TRST — ul. Nuova 15. — TRST

kjer se prodaja po stalnih cenah
z 10% odbitkom.

Kdor nakupi blaga za 10 K vdobi poseben dar.

VZORCI SE NE DAJAJO.

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODAV LJUBLJANI.
MAL POLOZI DAR DOMU NA ALTAR.
ZALOŽBA PRI IV. JUBILAJU 1900. L.

Paglianova pijača

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano
je bilo predloženo zdrav. vodstvu min. za notranje posle v Rimu, koje je dovolilo razprodajo.
Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higije-
nični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na
lončku in ovitkih našo varstveno znamko.

Naročbe je naslovljati na trdko

Prof. Ernest Pagliano, Napolj, Galata San Marco štev. 4.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za spomladni čas.

Obuvala za gospe

črna, angleška po gld. 3.20, rumena,
po gld. 3.50

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.50
nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90

Naročbe po meri.

Rujavi čevlji za moške ali ženske po gld. 2.50

MUZIKALIJE-

Katalogi za

Klavir

Harmonium

Gosli

Cello

Citre

Komorno godbo

Orkester

Kitaro

Pesmi

Humoristiko

Zbore

Duette, Terete

Dela za učenje

itd. razpošilja

brezplačno

in franko

OTTO MAASS

Zaloga Muzikalij DUNAJ VI/2, Mariahilferstrasse 91

Gulielmo Brod & C.

poznana trdkka s

POHIŠTVOM
najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni štv. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

Snovij za moške obleke

v velikem izboru, najmodernejše vrste,
prodaja po jako ugodnih cenah dobro-
znana prodajalica sukna

Maccari & Pross

ulica Maleanton št. 3.

Na zahtevanje se izvrše od izvrstnih
krojačev tudi obleke po meri ter se
pošiljajo vzorci brezplačno in franko.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, vživanjem
pomankljivi, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.
želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje
ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To
zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom,
jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino od-
stranjuje vse nerednosti v krvnih cevah, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki provzro-
čajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj
pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi
pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgo-
trajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vra-
neci in sistemu vratnih živec (haemorrhoidične bolečine), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno.
Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca
in črev z lahkim čistilom človeka vse ničredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbijanjem in otočnostjo kakor tudi
pogosti glavoboli in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbudo. Zeliščno vino podeljuje človeku
voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvar-
jenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 novč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani,
Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Červinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči,
Krimnu, Gorici, Umagu, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Čresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu,
Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevisu, Vidmu,
Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogrski.

udi razpošiljajo: lekarni v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce
po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogrski poštne in zabojne prosto.

Svari se pred ponarejanjem

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo

Zeliščno vino.

Zeliščno vino ni nikakr skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0
glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 323,0, mane 30,0, koprive, ja-
neža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0 Te tvari
naj se pomešajo.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih
obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu izrebanju.

Špitalske ulice štev. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni
izgubi

Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do
dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.